

Základní škola a mateřská škola Laškov, příspěvková organizace
se sídlem: Laškov 21, 798 57
IČO: 70981612

Školní rok 2016/2017
Zodpovědná osoba: Mgr. Hana Mikulková

Minimální preventivní program Základní školy a mateřské školy Laškov, příspěvkové organizace

Obsah:

1. Program prevence

Škola vytváří tento program jako základní nástroj prevence. Jde o komplexní systémový prvek v realizaci preventivních aktivit, program je nejméně jednou ročně vyhodnocován, sleduje se účinnost, průběh, měří se efektivita jednotlivých aktivit. Pro školu je závazný a podléhá kontrole České školní inspekce.

Nárůst různých sociálně patologických jevů včetně zneužívání návykových látek v populaci mládeže a dětí, žáků školního věku se stává celospolečenským problémem. Žáci, děti patří k nejohroženější skupině. Proto je důležité zahájit primární prevenci právě včas, poskytnout žákům, dětem, co nejvíce informací o drogové problematice (přiměřeně k věku žáků, dětí), naslouchat jejich problémům a otevřeně s nimi hovořit i na neformální úrovni.

Hlavní aktivity

- Odpovědnost za systematické vzdělávání pedagogických pracovníků v metodikách preventivní výchovy, v technikách pedagogické preventivní práce, nácviky praktických psychologických a sociálně psychologických dovedností, techniky rozvíjení osobnosti, metody vytváření pozitivních vztahů mezi žáky a řešení problémových situací,
- systémové zavádění etické a právní výchovy, výchovy ke zdravému životnímu stylu, oblastí preventivní výchovy do výuky,
- uplatňování různých forem a metod působení na jednotlivce a skupiny žáků, dětí a mládeže, zaměřeného na podporu rozvoje jejich osobnosti a sociálního chování,
- vytváření podmínek pro smysluplné využití volného času žáků, dětí a mládeže,
- spolupráce s rodiči a osvětová činnost pro rodiče v oblasti zdravého životního stylu,
- průběžné sledování konkrétních podmínek a situace ve škole či školském zařízení z hlediska rizik výskytu patologických jevů a uplatňování různých forem a metod umožňujících včasné zachycení ohrožených žáků, dětí a mladistvých,

- diferencované uplatňování preventivních aktivit a programů speciálně zaměřených na jednotlivé rizikové skupiny žáků, dětí a mládeže,
- poskytování poradenských služeb a zajišťování poradenských služeb specializovaných poradenských a preventivních zařízení pro žáky, děti, rodiče a pedagogy.

a) Stav školy z hlediska patologických jevů, její zaměření

Vztah učitel – žák, dítě

Budujeme vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem, dítětem. Žák, dítě ví, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor, jeho potřeby. Učitel se zajímá o žáka, dítě, podněcuje dialog. Učitel získává důvěru žáka, dítěte i prostřednictvím budování vztahu s rodinou, sociálním prostředím žáka, dítěte. Při řešení problémů je učitel otevřen komunikaci s žákem, dítětem, s rodičem, širší rodinou, ostatními pedagogy, výchovným poradcem, ad.. Na základě dosažení dohody o společných cílech a postupech dochází k celkové a jednotné podpoře žáka, dítěte.

Skupinová práce

Žáci, děti spolu spolupracují ve dvojicích, ve skupinách. Učitel věnuje pozornost spolupráci ve skupinách, podporuje naslouchání, zapojení všech členů skupiny, reflektuje s žáky, s dětmi skupinovou práci a podporuje tak rozvoj kompetencí týmové práce, řešení konfliktu (učitel podporuje odpovědnost žáka, dítěte za řešení konfliktu). Žáci, děti se učí vést diskuzi, vyjadřovat své názory, naslouchat druhým a vhodným způsobem reagovat na kritiku. Jednou z možností je například vedení komunitního kruhu, ve kterém má každý právo diskutovat na základě pravidel diskuse, sdílet své pocity, obavy, radosti, zážitky, podněty k životu třídy, klást otázky.

Projektové vyučování a celoškolní projekty

V rámci projektů se žáci, děti mohou blíže seznámit s děním kolem sebe a aktuálními tématy. Umožňuje intenzivní spolupráci tříd v rámci ročníku. Celoškolní projekt navíc podporuje spolupráci žáků, dětí napříč třídami a napříč ročníky. Žáci, děti se navzájem poznávají a dokážou spolupracovat starší s mladšími. Je to podstatný prvek prevence šikany starších žáků, dětí vůči mladším.

Individualizované hodnocení, slovní hodnocení, sebehodnocení, zpětná vazba skupiny

Žáci, děti dostávají komplexní zpětnou vazbu od učitele. Jsou informováni o svém pokroku i nedostacích. Je oceňováno úsilí žáka, dítěte a míra jeho pokroku bez srovnávání s výkonem ostatních. Je podporován jeho individuální talent a zájem. Diferenciace výuky může probíhat prostřednictvím práce ve skupinách podle zaměření žáka, dítěte. Pomáháme žákovi, dítěti vybudovat si důvěru v sebe, ve vlastní síly, pozitivní vztah k okolnímu světu.

Komunikace s rodiči, veřejností

Učitelé nabízejí všem rodičům možnost individuální konzultace. Rodiče bude o programu informovat především metodik prevence na třídních schůzkách. Informovanost bude zaměřena zejména na oblast prevence užívání návykových látek a šikany. Informace budou obsahovat nezbytná telefonní čísla a adresy, základní seznam změn chování, které by se mohli u jejich dětí vyskytnout, ale i několik užitečných rad, jak se zachovat, zjistí-li u svého potomka závislost či stane-li se jejich dítě obětí šikany. Budeme se snažit zapojit rodiče do programu i tak, že je požádáme, aby se k jeho průběhu prostřednictvím ankety vyjádřili. Na jejich dotazy a připomínky budeme zpětně reagovat.

Pedagogická diagnostika

Učitel věnuje pozornost žákům, dětem, registruje signály o možném problému žáka, dítěte a hledá příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracuje s rodiči a metodikem prevence, který se zapojí do diagnostického a terapeutického procesu. Případně je využíváno dalších odborných institucí (PPP aj.).

Řešení přestupků

Porušování školního řádu, týkající ho se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy, je klasifikováno jako hrubý přestupek a jsou vyvozeny patřičné sankce. Jsou sledovány i další sociálně patologické jevy - šikana, vandalismus, brutalita, rasismus atd. Při jejich zjištění jsou navržena cílená opatření. V případě, kdy selže prevence ve škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

- individuální pohovor se žákem, dítětem,
- jednání s rodiči na úrovni výchovné komise,
- doporučení kontaktu s odborníky,
- v případě nezájmu rodičů uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě,
- v případě dealerství oznámení Policii ČR.

Zveřejnění informací

Informace budou zveřejňovány na nástěnkách v budově školy. Informace obsahují důležitá telefonní čísla a adresy (linky důvěry apod.) a další informace, které se vztahují k tématům zařazeným do Minimálního preventivního programu, zásady první pomoci při výskytu šikany. Na výběru témat umístěných na nástěnku se mohou žáci sami podílet právě svými dotazy vhažovanými do „Krabíčky důvěry“ – třídnické hodiny. Dalším informačním zdrojem pro žáky, děti a hlavně vyučující je knihovna a videotéka. Program bude propagován a zveřejňován na školních webových stránkách.

2. Personální zajištění prevence

Metodik prevence

Metodik prevence spoluvytváří minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci. Komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence, v případě vniklého problému dává podněty k možné nápravě. Spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence. Koordinuje předávání informací o problematice sociálně patologických jevů ve škole, dokumentuje průběh preventivní práce školy. Hodnotí realizaci minimálního preventivního programu.

Pedagogové

Věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků, dětí v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků, dětí a třídy, na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhují opatření. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků, dětí své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace.

Ředitel školy

Sleduje efektivitu prevence sociálně patologických jevů. Sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů, pracovníků orgánů péče o dítě, psychologů apod.

b) Stav dětí ve vztahu k patologickým jevům

Ke zjištění aktuálního stavu sociálně patologických jevů ve škole jsou využívány dotazníkové metody, práce třídních učitelů a připomínky žáků dle „Krabičky důvěry“ - „Mořská pošta“ – třídnické hodiny (každý čtvrtek od 11,45 do 12, hodin).

3. Potřebnost projektu

Škola nepřejímá zodpovědnost za výchovu ke zdravému životnímu stylu. Škola rodičům jen pomáhá v rozvoji žáka, dítěte jeho vzděláváním a socializací ve skupině žáků, dětí. Prevence založená ve společnosti předpokládá řadu spolupracujících složek. Vedle rodiny, škol a školských zařízení jsou to orgány sociálně právní ochrany dětí, zdravotnická zařízení, místní samosprávy, poradenské instituce ve školství, duchovní sdružení, policie, kulturní střediska, zájmové organizace, podnikatelské subjekty apod. Škola usiluje o integraci primárně preventivních aktivit, které sama poskytují, se službami specializovaných zařízení.

Za problémy v oblasti primární prevence u žáků, dětí a mládeže jsou považovány:

- nechut' pedagogů vyvíjet aktivity, které nepřinášejí okamžitý viditelný výsledek,
- nedostatečné využití stávající legislativy nedostatečná ochrana žáků, dětí před alkoholem a pasivním kouřením v rodině a na veřejnosti,

- vysoká společenská tolerance k legálním drogám,
- mobilní telefony, Internet,
- liberalizace drogové politiky,
- absence pocitu zodpovědnosti za vlastní zdraví,
- podceňování primární prevence,
- prevence pouze ve škole, po skončení vyučování nemožnost postihu, nekontrolovatelnost žáků, dětí,
- prevence jen ve školách, absence prevence v rodinách,
- neodbornost pedagogů v dané oblasti (absence právního vědomí),
- nedostatečné pravomoci školních metodiků prevence.

4. Cíle projektu pro Základní školu a mateřskou školu Laškov, příspěvkovou organizaci

a) Dlouhodobé

Základními cíli primární prevence sociálně patologických jevů jsou:

- výchova ke zdravému životnímu stylu,
- rozvoj a podpora sociálních kompetencí,
- funkční informační systém, funkční systém vzdělávání školního metodika.

b) Střednědobé

- Získání metodických materiálů pro žáky, děti,
- Cílem působení v oblasti prevence sociálně patologických jevů je žák, dítě odpovědné, za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku,
- s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům,
- schopné dělat samostatná (a pokud možno správná) rozhodnutí,
- s přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi,
- schopné řešit, případně schopné nalézt pomoc pro řešení problémů,
- s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám,
- podílející se na tvorbě prostředí a životních podmínek.

c) Krátkodobé

- Zmapování potřeb v oblasti primární prevence,
- Prevence sociálně patologických jevů u žáků, dětí a mládeže zahrnuje především aktivity v oblastech prevence,
- násilí a šikanování,
- záškoláctví,
- kriminality, delikvence, vandalismu aj. forem násilného chování,
- ohrožení mravnosti a ohrožování mravní výchovy mládeže, rasismu,
- užívání návykových látek (vč. opomíjeného alkoholu a kouření), anabolik, medikamentů a dalších látek,
- diváckého násilí,

- komerčního sexuálního zneužívání žáků, dětí,
- syndromu týraných a zneužívaných žáků, dětí,
- sekt a sociálně patologických náboženských hnutí.

5. Vymezení cílové skupiny

Strategie je zaměřena na všechny žáky 1. – 5. ročníku základní školy a děti MŠ, se zvláštním přihlédnutím k žákům, dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, žákům s nedostatečným prospěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování.

U pedagogů je další vzdělávání zaměřeno na celý tým. Intenzivní vzdělávací aktivity jsou směřovány k pracovníkům, kteří zajišťují činnost školního poradenského pracoviště - metodik prevence. Do systému informování jsou zapojeni všichni rodiče.

6. Způsob realizace

Základními kompetencemi prevence v rámci podpory zdraví a zdravého životního stylu jsou:

- zvyšování sociální kompetence – rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání,
- posilování komunikačních dovedností – zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku,
- vytváření pozitivního sociálního klimatu – pocitu důvěry, bez nadměrného tlaku na výkon, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty,
- formování postojů ke společensky akceptovaným hodnotám – pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot, humanistické postoje apod.,

Klíčové vyučovací oblasti jsou:

- oblast přírodovědná (např. stavba lidského těla),
- oblast zdravého životního stylu (např. výchova ke zdraví, osobní a duševní hygieně, podmínky správné výživy, volný čas apod.),
- oblast společenskovední (proces socializace jedince, užší a širší společenské prostředí, jedinec ve vzájemné interakci se sociálním prostředím apod.),
- oblast rodinné výchovy (postavení rodiny ve společnosti, vedení domácnosti, správná výživa, zdravý vývoj a příprava na život, formy komunikace, zvyšování sociální kompetence žáků, dětí a mládeže, subjekty participující v oblasti prevence drog atd.),
- oblast sociálně právní (právní aspekty drog, práva dítěte, význam a cíle reklamy apod.),
- oblast sociální patologie (postoj společnosti ke zneužívání drog, delikventní chování, kriminalita, xenofobie, šikanování, rasismus apod.).

Preventivní témata jsou nejčastěji frekventována v následujících předmětech:

- Přírodověda a přírodovědné soutěže,
- Vlastivěda,
- Český jazyk,
- Prvouka,
- Výtvarná výchova a výtvarné soutěže,
- Tělesná výchova a sportovní soutěže.

7. Znalostní kompetence dětí, žáků

KLÍČOVÉ KOMPETENCE MŠ

Pro předškolní vzdělávání jsou za klíčové považovány tyto kompetence:

- I.** kompetence k učení,
- II.** kompetence k řešení problémů,
- III.** kompetence komunikativní,
- IV.** kompetence sociální a personální,
- V.** kompetence činnostní a občanské.

Klíčové kompetence mají dětem pomáhat při získávání základu všeobecného vzdělávání. Úroveň klíčových kompetencí získaných v MŠ není konečná, ale tvoří základ pro další celoživotní učení a orientaci v každodenním praktickém životě.

I. KOMPETENCE K UČENÍ

Umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je k celoživotnímu učení:

- během výuky budeme děti motivovat k samostatnému pozorování, objevování a všímání si souvislostí,
- získané zkušenosti budeme uplatňovat v praktických situacích,
- budeme dětem předávat poznatky o světě lidí, kultury, přírody a techniky,
- společně si budeme klást různé otázky a hledat na ně odpovědi,
- budeme podněcovat děti ke spontánnosti a soustředěnosti při vykonávání činností,
- budeme se snažit naučit odhadnout své síly, ohodnotit své osobní pokroky a oceňovat výkony druhých.

II. KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Podněcovat děti k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů,
- děti se budou snažit řešit problémy na základě nápodoby či opakování,
- při řešení různých situací budou postupovat cestou pokusu a omylu,
- budou zkoušet experimentovat,
- povedeme děti k tomu, aby si všímaly dění i problémů v okolí, přirozeně je budeme

- motivovat k řešení dalších problémů a situací,
- povedeme je k tomu, aby se snažily využít dosavadních zkušeností, fantazie a představivosti,
- postupně budou zpřesňovat početní představy, užívat číselných a matematických pojmů.

III. KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Vést děti k všestranné a účinné komunikaci:

- pod naším dohledem se děti naučí ovládat řeč, hovořit ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřovat své myšlenky, otázky a odpovědi, povedou smysluplný rozhovor,
- dokážou vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.),
- průběžně si budou rozšiřovat jejich slovní zásobu a aktivně ji budou používat při komunikaci se svým okolím,
- naučíme je používat různé informativní a komunikativní prostředky (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální techniku, telefon..),
- pochopí, že se lidé dorozumívají i jinými jazyky a že je možné se jim naučit.

IV. KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Rozvíjet u dětí schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní i druhých:

- povedeme děti k tomu, aby dokázaly samostatně rozhodovat o svých činnostech,
- aby si uměly vytvořit svůj názor a vyjádřit jej,
- budeme je motivovat ke spontánním projevům citlivosti a ohleduplnosti k druhým,
- budeme usilovat o to, aby dokázaly rozpoznat nevhodné chování, vnímat nespravedlnost, agresivitu a lhostejnost,
- povedeme děti k respektování společně dohodnutých pravidel chování,
- budeme se snažit o to, aby se děti dokázaly bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování.

V. KOMPETENCE ČINNOSTNÍ A OBČANSKÉ

Připravovat děti jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a mající své povinnosti:

- budeme usilovat o to, aby si děti dokázaly své činnosti a hry samostatně plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat,
- budeme se snažit naučit děti odhadovat rizika jejich nápadů, jít si za svým záměrem, ale rovněž se přizpůsobovat daným okolnostem,
- děti se budou učit mít smysl pro povinnost ve hře, práci i učení,

- budeme klást důraz na to, aby přistupovaly k úkolům a povinnostem zodpovědně, vážily si práce a úsilí druhých,
- zaměříme se na to, aby děti dbaly na zdraví a bezpečí svoje i druhých, aby se chovaly zodpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské).

ZNALOSTNÍ KOMPETENCE ZŠ

1. – 3. ročník

- žáci dokážou pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků,
- znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek,
- znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu,
- mají vědomosti jak udržovat zdraví a o zdravém životním stylu,
- mají právní povědomí v oblasti sociálně patologických jevů.

3. – 5. ročník

- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě,
- znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl,
- podrobně znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví,
- znají zákony omezující kouření, požívání alkoholu a zákony týkající se užívání a šíření drog,
- umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc,
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy,
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti,
- ví na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva,
- mají povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrašování aj.), je protiprávní,
- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky.

8. Metody a formy, jakými budou dílčí aktivity řešeny

Program je zaměřen na MŠ:

Všichni se budou podílet na vstřícném a klidném chodu školy. Pedagogové budou respektovat potřeby, ale i zvláštnosti dětí, reagovat na ně a napomáhat k vytvoření pocitu klidu a bezpečí dítěte. Vzdělávací nabídka bude odpovídat nejen předškolním dětem a jejich potřebám. Všechny děti budou mít rovnocenné postavení, jakékoli projevy nerovnosti, šikany, podceňování a zesměšňování dětí bude nepřípustné. Volnost a osobní svoboda dětí bude vyvážená s nezbytnou mírou omezení, vyplývající z nutnosti dodržovat potřebný řád a učit děti pravidlům soužití. Třída bude pro děti kamarádkým společenstvím. Pedagog se bude chovat fundovaně, dokáže dítě podpořit, ocenit, povzbudit. Pedagog bude vstřícný, empatický a naslouchající. S dětmi nebude manipulováno. Jakákoli komunikace s dítětem, kterou dítě

pocítí jako násilí, bude nepřipustná.

Motivační systém třídy MŠ: Každý týden se střídá funkce hospodáře- pomáhá paní učitelkám (rozdává příbory, pracovní sešity, psací potřeby, rozdává svačinku, kontroluje úklid...).

Děti jsou motivovány a odměňovány formou smajlíků:

- usměvavých (pochvala, nadstandart, výhra..),
- zamračených (porušení pravidel třídy, ošklivé chování, ubližování kamarádovi...),
- při ukončení tématu v MŠ vyhodnocen nejšikovnější sběrač smajlíků a ohodnocen sladkostí.

Program je zaměřen na ZŠ:

1. – 5. ročník

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli,
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků,
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti,
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů,
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry,
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty (například formou komunitního kruhu),
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“,
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě,
- osvojování a upevňování základních návyků v rámci ZŽS – hygiena, životospráva, sdělení základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami,
- základy etické a právní výchovy,
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo i jiných postižení,
- všestranný rozvoj osobnosti žáka,
- soustředěnost na včasné diagnostikování soc.-patologických problémů ve třídních kolektivech,
- důraz na spolupráci s rodiči,
- široká nabídka volnočasových aktivit,
- ekologická výchova,
- návštěvy filmových a divadelních představení, exkurzí, výletů, besed apod. Účast v soutěžích výtvarných, sportovních, atd. jako v předchozích letech.

Konkrétní aktivity podporující primární prevenci:

- výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních – vytváření eticky hodnotných postojů a způsobů chování,
- akce zaměřené na zvyšování právního povědomí (využití nabídek různých druhů spolupráce s Policií ČR),
- zaměření pozornosti na projekty prevence drogových závislostí, konzumace alkoholu, vandalismu, rasismu, násilí, komerčního sexuálního zneužívání apod.,

- na základně průzkumu zaměřeného na zneužívání návykových látek věnovat i nadále zvýšenou pozornost prevenci kouření,
- dovednost volby správné životosprávy - poruchy příjmu potravy – mentální anorexie a bulimie (blok v rámci hodin RV, videoprojekce),
- přednášky, besedy a pořady věnované sexuální výchově a prevenci AIDS (absolvování vybraných pořadů dle nabídky na základě zkušeností s jejich úrovní z minulých let.),
- akce zaměřené na práci s národnostními menšinami směřující k potlačení rasismu,
- zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech formou organizování výletů, exkurzí, ŠVP, atd.,
- organizování akcí směřujících k oživení klimatu ve škole a zábavnou formou zpříjemnění školního prostředí (tematické dny, sportovní akce, atd.),
- široká nabídka volnočasových aktivit,
- účast v literárních, výtvarných, sportovních a jiných soutěžích,
- ekologická výchova (výukové programy v rámci přírodovědné stanice, zapojení do vyhlášených ekologických soutěží jako v min. letech, viz sběr papíru, elektroodpadu, apod.),

Aktivity zaměřené na rodiče a veřejnost:

- seznámení rodičů s MPP v rámci třídních schůzek,
- nabídka konzultačních hodin třídních učitelů, školního metodika prevence,
- nabídka informačních materiálů o drogách,
- seznámení rodičů s postupem školy v případě problémů žáků s drogami,
- informovanost občanů prostřednictvím nástěnek v oblasti prevence sociálně patologických jevů a zdravého životního stylu.

Ke zjištění aktuálního stavu sociálně negativních jevů ve škole mohou být využívány dotazníky, připomínky žáků, dětí, „Krabíčka důvěry“, třídnické hodiny, hodiny předmětů výchovného charakteru. Zjišťování je průběžné.

V rámci hodnocení je zaveden ve třídě 3., 4. a 5. ročníku Psí kalendář, kdy každý žák si vybral svůj obrázek pejska a k němu se značí poznámky o snaze, aktivitách nebo napomenutí žáků. Systém se žákům osvědčil, vyhodnocování probíhá na konci měsíce a celkové hodnocení proběhne v pololetí a na konci roku. Za pozitivní razítka je odměnou tygr - nejvíce získaných tygrů = pochvala a odměna.

V 1. a 2. třídě je využíván motivační systém v podobě „MIMONŮ“ což pozitivně ovlivnilo klima ve třídě. Motivační systém je nastaven tak, aby i případní slabší žáci měli možnost zažít úspěch. Motivační systém je žáky velmi oblíben.

9. Školní program proti šikanování

(1) Školní program proti šikanování je nejúčinnějším způsobem, jak ochránit žáky, děti před šikanou. Zahrnuje v sobě metody řešení a další opatření zaměřená přímo na nápravu šikanování. Předpokladem jeho fungování je dobrá všeobecná prevence rizikového chování ve škole.

(2) Každá škola vytváří vlastní školní program proti šikanování.

(3) Školní program proti šikanování je klíčovou součástí Minimálního preventivního programu (dále též „MPP“).

(4) Bezpečnost žáků, dětí vyžaduje vždy splnění minimálních požadavků na řešení šikany.

Minimální požadavky na školu pro řešení šikany

Aby škola mohla účinně a bezpečně zastavit již existující šikanování, měla by plnit tyto požadavky:

- Ředitel školy je orientován v metodice, organizaci a právní problematice šikanování. Je to základní předpoklad, aby mohl vytvořit příznivé podmínky pro vyškoleného odborníka na řešení šikany a inicioval rozvíjení školního programu proti šikanování.
- Škola má vyškoleného alespoň jednoho odborníka pro koordinaci a následně i pro řešení šikany (zpravidla školní metodik prevence). Pracovník pověřený řešením umí kvalifikovaně odhadnout stadium a formu šikany a rozhodnout, zda řešení zvládne škola sama nebo zda si povolá odborníka. (příloha vyhlášky č. 72/2005 Sb. stanovuje kompetence školních poradenských pracovníků, tj. školního metodika prevence, výchovného poradce, příp. školního psychologa nebo školního speciálního pedagoga a také kompetence školských poradenských zařízení – pedagogicko-psychologické poradny (dále jen „PPP“), střediska výchovné péče (dále jen „SVP“ aj.).
- Škola spolupracuje s PPP, SVP a dalšími organizacemi a institucemi při řešení pokročilých a neobvyklých šikan, které sama nezvládne.
- Škola aktivně spolupracuje s rodiči na ochraně dětí a žáků před šikanou. Vhodný způsob je seznámení rodičů s nekompromisním bojem školy proti šikanování, například na webových stránkách, v informativním letáku o škole a na třídních schůzkách.
- Škola má ve školním řádu:
 - zakomponován kategorický zákaz chování mající charakter šikanování a opatření, která se váží k tomuto závažnému porušení školního řádu,
 - pracovaná pravidla používání informačních a komunikačních technologií, internetu a mobilních telefonů (během vyučování, o přestávkách, v prostoru školy). Součástí tohoto textu je i stanovení kázeňských opatření při nedodržování těchto pravidel ředitel školy zajistí v souladu s pracovním řádem dohled pedagogických pracovníků nad žáky ve škole před vyučováním a o přestávkách, na vytípaných rizikových místech v prostorách školy.

10. Měření efektivity programu

Kvantitativní hodnocení MPP

za školní rok: 2016/2017
bude vyhodnocen v červnu 2017

11. Rámcový časový harmonogram

MŠ:

Integrované bloky	Téma	Kdy?
KDO PŘIŠEL DO ŠKOLKY	Škola na nás volá, Mám kamarády, Babí léto	září
PŘIŠEL PODZIM	Skřítkci Podzimnícci ve školce, Skřítkci Podzimnícci v lese, Skřítkci Podzimnícci na zahradě, Skřítkci Podzimnícci v poli	říjen
PADÁ LISTÍ	Uspávání broučků, Moje tělo, Vítr a déšť	listopad
VÁNOCE, VÁNOCE PŘICHÁZEJÍ	Mikuláš ztratil plášť, Adventní přípravy, Vánoční nadílka	prosinec
JEDE ZIMA, JEDE	Usnul vrabec za komínem, Krmíme zvířátka, Zimní sporty a hry, S Maxipsem Fíkem do školy	leden
SVĚT KOLEM NÁS	Čím budu, Svět kolem nás, Voda, země, vzduch, Dopravní prostředky	únor
PŘICHÁZÍ JARO	Knihy je můj kamarád, Výlet do říše pohádek, Vstávej semínko, Svátky jara	březen
CESTUJEME PO ZEMI	Cestujeme po ČR, Cestujeme po Zemi, Den Země	duben
MÁJ, MÁJ, ZELENÁ SE HÁJ	Maminka má dneska svátek, Máme se rádi, Voňavé království	květen
CO JSME SE NAUČILI	Den dětí, Cestování vesmírem, Těšíme se na prázdniny	červen

ZŠ:

Ročník	Předmět	Téma	Kdy?
1.	prvouka	„Na koho se mohu obrátit?“ „Lidé kolem nás“ „Člověk a jeho zdraví“ „Situace hromadného ohrožení“	září listopad květen červen
2.	prvouka	„Na koho se mohu obrátit?“ „Zdraví a úraz“ „První pomoc“ „Zdravý životní styl“	září leden-únor

3.	prvouka	„Na koho se mohu obrátit?“ „Pocit bezpečí, rasismus...“ „Mezilidské vztahy“ „Pečujeme o své zdraví“ „Kouření, alkohol(ismus)...“ „Sexualita“ „První pomoc“	Září, únor, červen
4.	přírodověda (výchova ke zdraví)	„Mezilidské vztahy“ „Zdraví“ „Zdravý životní styl“ „Zdravá strava“ „Návykové látky, Závislost, Kouření a alkohol“	Říjen, listopad
5.	přírodověda (výchova ke zdraví)	„Vhodné chování a komunikace“ „Mezilidské vztahy“ „Zdraví“ „Zdravý životní styl“ „Zdravá strava“ „Sexualita“ „Návykové látky, Závislost, Kouření a alkohol“ „První pomoc“ „Mám právo...“	Září, březen-duben květen červen

12. Příklady zařazovaných témat

I. Téma: Informace o návykových látkách a jejich účincích

Cíl: Získat základní informace o návykových látkách

Základní terminologie (návykové látky; nečinit velký rozdíl mezi alkoholem a jinými drogami, včetně tabáku). Alkohol a nikotin jako vstupní drogy (nejsou pro děti, žáky neznámé, jsou snadno dostupné, podceňované). Komunikace je základní prostředek, jak se o drogách něco dovědět.

II. Téma: Jak čelit negativnímu vlivu vrstevníků

Cíl: Získat základní dovednosti, jak čelit negativnímu tlaku vrstevníků

III. Téma: Jak se vypořádat s konfliktními situacemi a stresem

Cíl: Rozvíjet schopnost vypořádat se s odmítnutím, zklamáním a selháním

Jedná se o rizikové faktory drogové závislosti. Problémy mohou být spouštěcím mechanismem, prvním krokem k vyzkoušení drogy.

13. Vyhodnocení minimálního preventivního programu

Vyhodnocení celého programu je provedeno v červnu roku 2016. O programu však školní preventista povede průběžné záznamy, s jejichž výsledky bude pravidelně seznamovat vedení školy, ostatní pedagogické pracovníky a rodiče žáků, dětí. V červnu proběhne i vyhodnocení výše uvedených soutěží.

Vyhodnocení se týká věcné podstaty realizace jednotlivých akcí a aktivit, dává přehled o počtech účastníků, schopnosti realizovat jednotlivé programy apod.

Vyhodnocení výsledků uskutečňovaného procesu změn:

- zhodnocení psychosociálního klimatu ve škole, kázně a případně i prospěchu žáků,
- zhodnocení posunu v postojích a hodnotových systémech žáků, dětí,
- zhodnocení výskytu sociálně patologických jevů ve škole.

Proces změn bude vyhodnocován průběžně a trvale pomocí prostředků poskytujících zpětnou vazbu. Dotazníky a škály pomohou objevit slepé uličky, selhání nebo nereálné nároky programu, což lze poté napravit vypracováním upravené verze pro další období.

14. Přehled základní legislativy v oblasti prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže

STRATEGIE

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013-2018.
- Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2018, č.j.431/10,
- Strategický protidrogový plán Ol. kraje na období 2015 -18.
- Strategie prevence kriminality na léta 2012 – 2015.
- Krajský plán primární prevence na léta 2015- 18.

ZÁKONY

- Zákon. č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon) – změny 1.1.2015, 1.5.2015 a 1.9.2015, 1.9.2016 - <http://www.zmenyzakonu.cz/zakon.aspx?k=561/2004%20Sb.&d1=01052015&d2=01092015&cmd=compareshort> např. § 16 podpora vzdělávání žáků a dětí se SVP.
- Zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů č. 563/2004 Sb. změna zákona platí od 1.7.2015.

VYHLÁŠKY

- Novela 116/2011 vyhlášky o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních č. 72/2005 Sb. dle Školského zákona č. 561/2004 Sb.
- Novela 412/2006 Vyhlášky o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisí a kariérním systému pedagogických pracovníků č. 317/2005Sb.
- Novela 147/2011 Vyhlášky 73/2005 o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí a žáků mimořádně nadaných.

Připravuje se nová vyhláška k realizaci § 16 a §19 škol. zákona – platit by měla od 1.9.2016, která by měla tyto vyhlášky nahradit.

METODICKÉ POKYNY A DOPORUČENÍ

- Metodické doporučení k prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a ve školských zařízeních č.j. 21291/2010 + přílohy pro jednotlivé typy rizikového chování : 1. návykové látky, 2. rizikové chování v dopravě, 3. poruchy příjmu poravy, 4. alkohol, 5. syndrom CAN, 6. školní šikanování, 7. kyberšikana, 8. homofonie, 9. extremismus , rasismus, xenofobie, antisemitismus, 10. vandalismus, 11. záškoláctví, 12. krádeže, 13. tabák, 14. krizové situace spojené s násilím, 15. netolismus , 16. sebepoškození, 17. nová náboženská hnutí, 18. rizikové sexuální chování, 19. příslušnost k subkulturám, 20. domácí násilí.
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č.j.: 14423/99-22.
- Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách školských zařízeních č.j. 22294/2013-1.
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č.j.: 10194/2002 –14,
související normy: Zákon o sociální potřebnosti č. 422/2003 Sb. (novela zákona č. 482/1991 Sb.) – ohlašovací povinnost školy při neomluvených hodinách; Zákon o sociálně-právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb. (změny - platné znění od 1.1.2015 – více o ohlašovací povinnosti školy.
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, č.j.: 25884/2003-24,
související norma: Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže č. 218/2003 Sb. platné znění od 1.6.2015.
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT Č.j.: 37 014/2005-25.

15. Kontakty s jinými organizacemi

Oblast školství

	Adresa	Telefon	e-mail
pedagogicko - psychologická poradna	PPP Olomouckého kraje	582 345 139 582 344 237	Ppp-prostejov@volny.cz

	Vrchlického 5 796 01 Prostějov		
vzdělávání pedagogů, kteří realizují preventivní aktivity ve škole, odborná práce s dětmi			
krajská protidrogová koordinátorka	Olomoucký kraj Mgr. Zuzana Starostová, Jeremenkova 40b, kancelář 1112 Olomouc 779 11	585 508 575	

Oblast zdravotnictví

	Adresa	Telefon	e-mail
dětský lékař	MUDr. Anna Látalová MUDr. Magda Prudká	582 396 626 582 369 451	
spolupráce při realizaci protidrogové prevence	Olomoucký kraj MUDr. Václav Rýznar CSc., Jeremenkova 40a, Olomouc 779 11	585 508 111 585 508 858	

Oblast sociálních věcí

	Adresa	Telefon	e-mail
sociální odbor, Odbor sociálně -právní ochrany dětí (OSPOD) kurátoři	MÚ Konice 798 52 MÚ Prostějov	582 396 470	

Policie ČR

	Adresa	Telefon	e-mail
Územní odbor Prostějov		telefon: +420 974 781 207 fax: +420 974 781 900	email: <u>orpvpis@mvr</u> r.cz
Obvodní oddělení Policie ČR	Obvodní oddělení Policie ČR Konice,	telefon : 974 781 711 fax : 582 396 139	

Policie ČR Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje	Masarykovo nám. 36, 798 52 Konice Adresa: Tř. Kosmonautů 189/10, 771 36 Olomouc	tel.: 974 766 111 - spojovatelka fax: 974 761 900	
---	---	---	--

Kam se obrátit o pomoc

Policie České republiky
OBVODNÍ ODDĚLENÍ OLOMOUC I
adr.: Sokolská 52, 731 36 Olomouc
tel.: 974 766 651; fax: 974 766 698,

OBVODNÍ ODDĚLENÍ OLOMOUC II
adr.: Heyrovského 2a, 771 36 Olomouc
tel.: 974 767 651; fax: 974 766 708,

OBVODNÍ ODDĚLENÍ OLOMOUC III
adr.: Smetanova 14, 771 36 Olomouc
tel.: 974 766 711; fax: 974 766 718,

OBVODNÍ ODDĚLENÍ OLOMOUC IV
adr.: Na Trati 78, 771 36 Olomouc
telefon: 974 766 721; fax: 974 766 728,

SLUŽBA KRIMINÁLNÍ POLICIE A VYŠETŘOVÁNÍ
adr.: Žižkovo náměstí 4, 771 36 Olomouc
tel.: 974 766 319; fax: 974 766 905,

PREVENTIVNĚ INFORMAČNÍ SKUPINA
adr.: Tř. Kosmonautů 10, 771 36 Olomouc
tel.: 974 766 207; fax: 974 761 900,

Kontakt kdo pomůže:

Sdružení Linka bezpečí, www.linkabezpeci.cz

Amnesty International ČR, www.amnesty.cz

Publikace dr. Michala Koláře Bolest šikanování.

Kontakt na některé **organizace, které se zabývají aktivitami k prevenci RCH:**

Resocia Přerov (www.resocia.cz)

Kappa-Help Přerov (www.kappa-help.cz)

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Prostějov : tel.777916288, email.:

NZDM.PV@podaneruce.cz

P-centrum Olomouc (www.p-centrum.cz)

D sdružení Olomouc (www.sdruzenid.cz)

Anabel Brno – centrum pro řešení poruch příjmu potravy
 Arpok – multimediální výchova, ale i program finanční gramotnosti apod.
 Projekt medvěd – PřF UP Olomouc (www.projekt-medved.cz) – 20 lekcí +
 diplom pro dítě

Užitečné odkazy a zdroje :

www.kr-olomoucky.cz

www.adiktologie.cz

www.odyssea.cz - množství materiálů ke stažení!

www.prevence-info.cz

www.sikana.org (Společenství proti šikaně, Praha)

www.zachrannykruh.cz

www.nuv.cz (dotazníky na klima školy)

www.minimalizacesikany.cz

www.bezpecne-oline.cz

www.saferinternet.cz

www.internethelpline.cz

www.asociaceppp.eu (anonymní, ale nutná registrace – dg. dotazník poruch příjmu potravy i pro příbuzné – rodinu, FN Praha)

www.pomocppp.cz (chaty a diskuze s odborníky k bulimii + film Víta Olmera „Lehká jako dech“; možnost dotazů)

www.protouth.eu (online programy pro prevenci poruch příjmu potravy pro SŠ -15-19 let; od září 2012 pro školy)

www.ovce.sk (krátké kreslené pohádky pro děti - tematicky zaměřené; pro 1. stupeň)

www.szu.cz (Státní zdravotní ústav, hry a publikace zaměřené na zdravou potravu apod.)

www.ncbi.cz

www.horkalinka.cz

www.pomoconline.cz

www.nebudobet.cz – stránky projektu Nebud' obět'!

www.csicr.cz – stránky České školní inspekce

<http://www.csicr.cz/cz/Rodice/Na-co-se-casto-ptate/Sikana>

www.e-bezpeci.cz -. Stránky projektu E-bezpečí

<http://www.nasedite.cz/cz/projekty/internet> hotline - Horká linka Nadace Naše dítě

<http://jezkovyvoci.info/>

Publikace a příručky:

- NÁRODNÍ STRATEGIE PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE NA OBDOBÍ 2013 – 2018 Praha 2013
- Evaulace a diagnostika preventivních programů, MŠMT Praha 2012
- Co s tím mám dělat? Květoslav Rychter, Miluše Hutýrová, Iva Elznerová, Roman Kupka, Statutární město Olomouc 2011
- Příručka pro školy: Když se stane neštěstí Připravujeme se na mimořádné události anebo krizové situace a jejich důsledky, Psychosociální intervenční tým ČR, PIT, Hasičský záchranný sbor ČR, prosinec 2011
- Kybergrooming a kyberstalking, Metodický materiál pro pedagogické pracovníky, Národní centrum bezpečnějšího internetu 2012
- Kyberšikana ve školním prostředí, Metodický materiál pro pedagogické pracovníky, Národní centrum bezpečnějšího internetu 2012

- Příručka pro rodiče jak zajistit bezpečnost dětí na internet, Saferinternet Česká republika 2008

Příloha č. 21 Hazardní hraní

CO DĚLAT, KDYŽ – INTERVENCE PEDAGOGA	
Rizikové chování ve školním prostředí – rámcový koncept	
Příloha č. 21	
Název: Hazardní hraní	
Autoři: PhDr. Eva Maierová, Ph.D., Mgr. Miroslav Charvát, Ph.D.	
Typ rizikového chování	<p>Jako hazardní hraní či hráčství lze označit jakékoliv jednání, které vyžaduje nevratné investice (peníze nebo jinou hodnotu) s vidinou zisku založeného na náhodě nebo nejistém výsledku. Součástí tohoto chování je představa rychlého získání peněz nebo jiných hmotných výher a nastavení pravidel hazardních her tak, že jsou z dlouhodobého hlediska nevýhodné pro sázející a vytvářejí bludný kruh. Ti, kteří hrají, získávají patologickou závislost na hře. S tím přichází a rostou finanční problémy, které se hráči snaží vyřešit další účastí na hře. To s sebou přináší širokou škálu dalších rizik.</p> <p>Co vše může spadat pod hazardní hraní, definuje například Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2015 (Mravčík et al., 2016). Patří sem: peněžité nebo věcné loterie (losy), tomboly, číselné loterie a okamžité loterie, bingo, kurzové, dostihové a jiné sportovní sázky, sázkové hry v kasinu (ruleta, blackjack apod.), výherní hrací přístroje, sázkové hry provozované prostřednictvím centrálního a lokálního loterijního systému, karetní hry a sázkové hry na internetu.</p> <p>Poměrně novým a častým jevem u mladých lidí je on-line hazardní hra. Jedná se o službu spojenou s peněžitým vkladem do hazardní hry, loterie nebo sázky, která je poskytována na dálku, elektronickou cestou a na individuální žádost příjemce služeb (Evropská komise, 2011). Jde tedy o hraní prostřednictvím internetu pomocí počítače, tabletu, mobilního telefonu či digitální televize. On-line hraní je nebezpečné zejména proto, že může být provozováno dlouhou dobu velmi skrytě, je takřka všude dostupné, manipuluje se pouze s virtuálními penězi. Dalším rizikem je pouze formální kontrola minimálního věku 18 let (například kliknutí na prohlášení typu: „Ano, je mi více než 18 let“).</p> <p>Hazardní hraní můžeme dále dělit na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Drobné neorganizované – jde o všechny formy hry o peníze, jiné statky či protislužby, které probíhají po domluvě mezi jednotlivci či v partě a řídí se specifickými domluvenými pravidly. Ve školním prostředí jde nejčastěji o karetní hry jako je mariáš, poker či oko, dále pak o kostkové hry nebo o částečně dovednostní hru čára. Žáci se dále například mohou i sázet, zda nastane či nenastane nějaká událost. 2. Legálně organizované – jde o státem a zákony regulované podnikání, které samo sebe často označuje jako zábavní průmysl. Nejčastěji se jedná o menší kamenné provozovny zvané herny s automaty a video-loterijními terminály (VLT), dále o větší kamenná kasina vybavená navíc i ruletami a karetními stoly nebo o virtuální kasina, tj. speciální webové stránky. Komerční hazardní hry se vyznačují asymetrickým vztahem mezi

	<p>provozovatelem hry a hráčem. Hráči jako celek tedy vždy prohrávají peníze vůči provozovateli.</p> <p>3. Nelegálně organizované – jde o nejnebezpečnější formu hazardu organizovanou nelegálně. Nejsou odváděny žádné daně a zadlužený hráč je často dále vydírán a zapojován do nelegální činnosti.</p>
<p>Východiska</p>	<p>Škodlivé (též problémové) hráčství lze charakterizovat jako jakýkoliv druh opakovaného hraní hazardních her jedincem, které způsobuje nebo zhoršuje negativní důsledky, jako jsou finanční problémy a dluhy, rozvoj závislosti, problémy ve vztazích, ale i problémy fyzického a duševního zdraví. Negativní důsledky prožívá také sociální okolí hráče. Škodlivé (problémové) hráčství bývá také označováno jako nutkavé anebo nezodpovědné hráčství. Za škodlivé můžeme považovat i jakékoliv hazardní hraní u dětí a mladistvých, a to nejen proto, že je do 18 let věku zákonem zakázané, ale zejména proto, že závislost se u dětí a mladistvých rozvíjí velmi rychle a může mít vážné důsledky pro rozvoj jejich osobnosti.</p> <p>Pro hazardní hraní se často v médiích i v běžné mluvě používá výraz gambling převzatý z angličtiny. Stejně tak odvozené označení gambler je pouze slangovým nikoliv odborným označením pro hazardního hráče. V České republice se užívá výrazu patologický hráč, i když i proti tomuto označení jsou ze strany některých odborníků vznášeny jisté etické námitky (nálepkování, dehonestace, patologizování apod.). Pojem patologický hráč chápeme jako extrémní případ škodlivého hraní. Tento pojem se často užívá pro medicínské účely.</p> <p>Patologické hráčství je oficiální psychiatrickou diagnózou (F63.0). Podle Mezinárodní klasifikace nemocí MKN-10 (World Health Organization, 2008) patří mezi nutkavé impulzivní poruchy a spočívá v častých opakovaných epizodách hráčství, které dominují v životě člověka. Způsobují újmu hodnot a závazků sociálních, vyplývajících ze zaměstnání, materiálních a rodinných. U jedince se vyskytují tato čtyři diagnostická kritéria:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Během období nejméně jednoho roku se vyskytnou dvě nebo více epizod hráčství. 2. Tyto epizody nejsou pro jedince výnosné a opakují se přesto, že vyvolávají tíseň a narušují každodenní život. 3. Jedinec popisuje silné puzení ke hře, které lze těžko ovládnout, a hovoří o tom, že není schopen silou vůle hře odolat. 4. Jedinec je zaujat myšlenkami a představami hraní a okolností, které tuto činnost doprovázejí. <p>Trochu odlišnými leč inspirativními kritérii pro diagnostiku patologického hráčství disponuje Diagnostický a statistický manuál Americké psychiatrické společnosti DSM-5 (American Psychiatric Association, 2013). Zde nalezneme pojem gambling disorder. Jde o druh chování, při kterém se v mozku aktivuje tzv. systém odměn podobně jako při zneužívání drog. Mluvíme o tzv. závislosti na procesu. Z tohoto důvodu jsou symptomy typické pro gambling disorder do značné míry podobné závislostem na návykových látkách.</p> <p>Chování, které přináší okamžité uspokojení, má tendenci být opakováno. Při častém opakování se pak z dlouhodobého hlediska stává zvykem či návykem</p>

i navzdory tomu, že má negativní následky. V posledních desetiletích je v psychiatrické literatuře trend rozšířit pojem závislost z látkových závislostí i na behaviorální (nelátkové) závislosti. Lidé se tak stávají závislými ne přímo na droze či určitém chování, ale na prožitcích, které jsou jimi vyvolány, a ty jsou v mnoha ohledech totožné. Zdá se, že existuje pouze jedna závislost, kdy štěstí pramení pouze z uspokojování jediné potřeby, z určitého chování či vztahování se k nějakému objektu, které dává zapomenout na starosti (Vacek, Vondráčková, 2012).

Diagnostická kritéria pro tuto diagnózu dle DSM-5 jsou následující. Jde o neustálé a opakující se problematické hazardní chování, jež vede ke klinicky významnému zhoršení stavu jedince a míry jeho stresu, které indikujeme v případě, kdy osoba vykazuje čtyři (nebo více) z následujících znaků v průběhu 12 měsíců:

1. Aby dosáhl požadovaného uspokojení, musí jedinec zvyšovat množství peněz vkládaných do hazardní hry.
2. Když se pokouší omezit hazardní hru nebo s ní skončit, je neklidný nebo podrážděný.
3. Opakovaně a neúspěšně vyvinul úsilí, aby hazardní hru ovládal, omezil nebo s ní úplně přestal.
4. Často je zaujat hazardní hrou (např. má neustálé myšlenky, při kterých znovuprožívá minulé zážitky související s hazardní hrou, plánuje další hazardní hru, přemýšlí nad možnostmi, jak získat peníze k hazardní hře).
5. Častokrát, když se necítí dobře, hazardně hraje (např. když cítí bezmoc, úzkost, vinu, sklíčenost).
6. Častokrát se následující den vrací, aby vyhrál nazpět peníze, které ztratil důsledkem hazardní hry (nahrazování svých ztrát).
7. Lže, aby skryl rozsah svého zaujetí hazardní hrou.
8. Kvůli hazardní hře ohrozil nebo ztratil důležitý vztah, práci, nebo vzdělávací či kariérní příležitost.
9. Spoléhá se na druhé, aby mu poskytli finanční prostředky ke zmírnění zoufalé finanční situace zapříčiněné hazardní hrou.

Fáze vývoje závislosti:

1. Etapa: fáze výher – hráč je vtažen do hry a vyhrává. Je příznačná silná euforie. Chce stále více vyhrávat. Zvyšuje částky a roste mu sebevědomí.
2. Etapa: fáze proher – Hráč začíná častěji prohrávat, a protože chce peníze získat zpět, sází čím dál častěji. Když už nemá ze svého co sázet, začne si brát z cizích prostředků (okrádá rodinu, zadluhuje se u přátel). Gambler se snaží své problémy utajit. V případě odhalení slibuje nápravu. Bohužel s největší pravděpodobností začne hrát znovu s větší opatrností, aby nebyl odhalen.
3. Etapa: fáze zoufalství – Gambler ztrácí kontrolu nad sebou samým. Při získávání finančních prostředků si může počínat i nezákonně. Má tendenci svalovat vinu na ostatní. Věří, že se brzy dočká výhry. Ocítá se v izolaci, kterou často řeší alkoholem. Gambler trpí častými depresemi nebo myšlenkami na sebevraždu (Caster, 1984).

Tato diagnostická kritéria jsou určena pro dospělé. U dětí a dospívajících bude patologická forma hazardu nejspíše diagnostikována jako jiná forma poruchy chování F 91.8 (musí ovšem jít o opakované projevy po dobu minimálně 6 měsíců). Tuto diagnostiku provádí psychiatr.

U dětí a dospívajících vznikají závislosti, a tedy i chorobné hráčství mnohem rychleji než u dospělých. Je to způsobeno věkem experimentování, nezralostí

	<p>mozku, hledáním vlastní identity, ale i velkou mírou volného času.</p> <p>Možné příznaky hazardního hraní u žáka a související problémy: Do jisté míry můžeme vycházet z příznaků popsanych v teoriích vývoje závislosti obecně, podle kterých se příznaky mohou projevovat na všech rovinách bio-psycho-sociálního modelu. Jde konkrétně například o následující příznaky: chlubení se hrou a výhrami, používání hráčského slangu, lhaní, utrácení peněz, záškoláctví, změny nálad, výbušnost, popudlivost, stranění se kolektivu, samotářství, uzavřenost, nízká sebedůvěra, myšlenky na hru, ztráta zájmu o koníčky, problémy doma i ve vztazích a v kolektivu, zhoršení prospěchu, krádeže doma a ve škole, psychosomatické projevy, deprese, úzkost, suicidiální myšlenky a tendence, užívání návykových látek, závislost na hraní počítačových her a na internetu, raná zkušenost s hazardní hrou, potíže s adaptací a pravidly, dluhy, finanční problémy, trestná činnost atp.</p> <p>Pro představu uvádíme následující typologii hráčů, kde lze vysledovat možné příčiny hraní.</p> <p>Typologie hráčů: Tato typologie představuje pouze možné ilustrativní typy hráčů či motivací ke hře. Každý individuální případ může být kombinací různých typů s různou intenzitou problému. Ke každému jedinci je nutné přistupovat s ohledem na jeho jedinečnost.</p> <p>Typ A – je charakterizován výraznou snahou zopakovat si hazardní jednání, znovuprožití hráčské zkušenosti s rostoucí potřebou finančního vkladu do hry a stupňování prožitků a nezastaví se ani před nezákonnými činy, jak získat další finance na hru. Jedná se o sociálně narušeného jedince s osobnostními rysy nezdrženlivosti a sociální nepřizpůsobivosti.</p> <p>Typ B – má nejvýraznější vyjádřenou potřebu útěku od reality ke hře, hledá náhražku své úzkosti, pocitu viny a nedostatečnosti ve vztahu k okolí. Nedokáže se k problému přiznat, lže a snaží se problém zakrýt. Předpokládá pomoc a převzetí odpovědnosti za své prohry svými blízkými. Tento typ tíhne k neurotickému řešení problémů, je u něj patrná zvýšená úzkostnost a nejistota v sebehodnocení.</p> <p>Typ C – má nejvíce vyjádřenou neschopnost kontrolovat hru, projevuje se podrážděností při myšlence či snaze o ukončení hraní, považuje hru za svou potřebu, které se nemůže zbavit a nepřipouští si výrazný sociální dopad, izolaci a ztrátu společenského postavení. Jedná se o typ s výraznou závislostní dispozicí a nutkavostí v řešení situací (Blaszczynski & Nower, 2002).</p> <p>Přestože existují určité typologie, závislost na hazardním hraní může v určitém kontextu ohrozit každého (bez ohledu na pohlaví, věk, vzdělání či socioekonomický status). Každý může mít svůj jedinečný příběh a specifické příčiny, které ho ke hraní přivedly.</p>
	<p>Úkolem pedagogického pracovníka je hledat a podporovat protektivní faktory. Například podporovat a snažit se zajistit zdravé školní prostředí, podporovat dobré vztahy žáků s učiteli, nastavovat srozumitelná pravidla, podporovat včasnou systematickou a efektivní specifickou primární prevenci, snažit se o zajištění participace žáků a rodičů atp.</p>

	Protektivní faktory	Oblast	Rizikové faktory
Protektivní a rizikové faktory	<ul style="list-style-type: none"> - svědomitost - citová stabilita - sebeovládání - úspěch ve škol - realistický vztah k penězům, vážení si hodnoty peněz 	OSOBNOST	<ul style="list-style-type: none"> - vyhledávání nových a vzrušujících zážitků - impulzivita - hyperaktivita - poruchy chování či disharmonický vývoj - soutěživost - hraní počítačových (mobilních) her a trávení mnoho času na internetu - prožitá traumata - jiné psychické onemocnění
	<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj schopností a podpora cílevědomosti a volnočasových aktivit - existence kvalitních vztahů v rodině - orientace na pozitivní životní hodnoty - přiměřená rodičovská kontrola a znalost způsobů trávení volného času dítěte - vhodné způsoby hospodaření s penězi a kapesným - bezpečné používání internetu, platebních karet, zabezpečení účtů 	RODINA	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatek rodičovské kontroly - orientace na konzum - hazardní hraní či užívání návykových látek v rodině - nepodnětné rodinné prostředí - nezaměstnanost rodičů a chudoba - nefunkční či narušené rodinné vztahy - institucionální výchova - příslušnost k menšinám
	<ul style="list-style-type: none"> - vysoká úroveň školy (kvalita výuky a absolventů) - vytváření příležitostí pro efektivní trávení volného času - včasná diagnostika a intervence - specifická prevence hazardního hraní - zapojování rodičů do preventivních aktivit 	ŠKOLA	<ul style="list-style-type: none"> - užívání návykových látek a hazardní hraní u spolužáků - absence preventivních programů nebo jen jejich formální plnění - malá či žádná nabídka smysluplného trávení volného času - malá kontrola nad užíváním informačních technologií žáky
	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivní vzory ve společnosti - racionální politika přísně regulující hazard - finanční podpora preventivních aktivit na školách - podpora rodin a zdravého životního stylu 	SPOLEČNOST	<ul style="list-style-type: none"> - přílišná dostupnost hazardních her - agresivní mediální kampaň a reklama na hazard - prostředí ohrožené sociálním vyloučením - chudoba a krize
	<p>Školská poradenská zařízení (pedagogicko-psychologické poradny), střediska výchovné péče</p> <ul style="list-style-type: none"> - metodická podpora, diagnostika, intervence... 		

<p>Sít' partnerů, spolupráce v komunitě, kraji</p>	<p>Nestátní neziskové organizace zaměřené na problematiku adiktologických služeb a primární prevence</p> <ul style="list-style-type: none"> - preventivní programy, poradenství, intervence, nízkoprahové kluby pro děti a mládež, vzdělávání... <p>Zdravotnická zařízení (ordinace klinických psychologů, adiktologické poradny, psychiatrické AT ambulance, psychiatrické nemocnice)</p> <ul style="list-style-type: none"> - poradenství, diagnostika, léčba... <p>Protidrogoví koordinátoři, krajsí školští koordinátoři prevence, koordinátoři prevence kriminality aj.</p> <ul style="list-style-type: none"> - koordinace, financování programů, vzdělávání...
<p>Legislativní rámec (krajské plány, strategie, webové odkazy)</p>	<p>Národní strategie protidrogové politiky a Akční plán pro oblast hazardního hraní</p> <p>Dne 15. prosince 2014 byla vládou schválena usnesením č. 1060 revize Národní strategie protidrogové politiky na období 2010-2018 (Národní strategie 2010-2018), která do protidrogové politiky ČR integrovala problematiku hazardního hraní.</p> <p>Cíle strategie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - snížit míru hazardního hraní mezi dětmi a mládeží, - snížit míru problémového hráčství, - snížit potenciální rizika spojená s problémovým hráčstvím pro jedince a společnost, - posílit zákonnou regulaci hazardního hraní. <p>Zákonná regulace na národní úrovni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vyhláška š. 197/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - Úmluva o právech dítěte 104/1991 Sb. - Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí a mládeže - Základní zákonný rámec pro provozování hazardních her v ČR poskytuje zákon č. 202/1990 Sb. (tzv. loterijní zákon). Novela zákona bude platná od 1. ledna 2017 - Zákon o hazardních hrách č. 186/2016 Sb. Platný od 1. ledna 2017. <p>Zákonná regulace na obecní úrovni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Specifické obecní a městské vyhlášky <p>Doporučujeme školským pracovníkům seznámit se s platnými vyhláškami v jejich obci. Tyto vyhlášky obsahují informace k provozování hazardních her včetně jeho zákazu na části nebo celkovém území obce.</p>
	<p>Základem prevence hazardního hraní je na tento problém zaměřený preventivní program, tj. aktivity specifické všeobecné primární prevence. Takový program by se měl interaktivní a zážitkovou formou věnovat zejména těmto a podobným tématům:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zvýšení informovanosti žáků o povaze a rizicích hazardního hraní, včetně

<p>Typ prevence - nespecifická prevence, specifická prevence (všeobecná, indikovaná, selektivní)</p>	<p>korekce chybných informací a mylných přesvědčení o hazardní hře. Odhalování matematických a statistických principů sázek. (Mezi nejčastější omyly hráčů patří iluze o rychlém zbohatnutí, o zajímavosti hry, o navrácení prohraných peněz a o tom, že hrou se dá uniknout před neřešenými osobními, rodinnými, citovými nebo pracovními problémy).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Změnu postoje k hazardním hrám ve směru odklonu od těchto aktivit, což snižuje riziko závislosti v dospělosti. - Budování finanční gramotnosti žáků, která obnáší i problematiku dluhových pastí, hospodaření s domácím rozpočtem či bezpečností při vedení účtů. - Kontrola nad impulzivním řešením problémů a podpora schopností řešení problémů, plánování a efektivního rozhodování. - Propojování tématu hazardního hraní i s tématy jiných závislostí, zejména pak s internetovou závislostí a užíváním návykových látek. - Informovanost žáků o tom, na koho se v případě problémů s hazardní hrou mohou obrátit o pomoc (kromě pedagogů jde i o specializované poradny, linky důvěry či například pracovníky nízkoprahových klubů pro děti mládež). <p>Příkladem kvalitního projektu může být program prevence problémového hráčství s názvem Stacked Deck (v překladu „cinknutý balíček karet“) (Williams et al., 2010). Dalším příkladem mohou být certifikované programy.</p> <p>I v prevenci hazardního hráčství mohou být alternativou tzv. peer programy (tj. programy realizované prostřednictvím vrstevníků, kteří působí na posílení „zdravých“ a odmítání „nezdravých“ norem, mínění a chování ve skupině).</p> <p>Za významný preventivní krok můžeme považovat i rozhodný a jasně proklamovaný postoj školy jako instituce, která hazardní hru netoleruje a činí v tomto ohledu konkrétní preventivní opatření.</p> <p>V rámci všeobecné nespecifické prevence se dají doporučit aktivity zaměřené na podporu rozvoje osobnosti, zvládacích strategií, sebedůvěry, komunikace, zdravého životního stylu či zapojení do širokého spektra volnočasových aktivit.</p> <p>Programy selektivní primární prevence pracují s osobami, rodinami či komunitami, u kterých jsou ve zvýšené míře přítomny rizikové faktory pro vznik a vývoj hazardního hraní, tj. u těch, kdo jsou více zranitelní nebo jsou vystaveni působení více rizikovým faktorům než jiné skupiny populace (např. nepříznivé sociální podmínky, rizikové prostředí, riziková povolání, sociální exkluze). Jedná se tedy o skupiny definované spíše lokálně nebo příslušností k nějaké skupině (např. děti z vyloučených lokalit, děti trávící většinu svého volného času bez dozoru na ulici, děti ze zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, příslušníky etnických a národnostních menšin apod.).</p> <p>Programy indikované primární prevence lze pojímat jako prevenci, která je určena pro jedince vystavené působení výrazně rizikových faktorů, případně pro ty, u kterých se projevy hazardního hraní již vyskytly. Cílem prevence nemusí být jen zabránění hraní, ale často též alespoň snížení rizikivosti či intenzity hraní. Jedná se o individuální i skupinovou práci s jedinci se specifickými osobnostními charakteristikami, specifickým</p>
---	---

	<p>problémovým chováním či jinými psychickými komplikacemi. Velmi ohroženy jsou i děti, jejichž rodiče patří k hazardním hráčům. Programům většinou předchází určitá forma screeningu nebo diagnostiky. Uvedené programy bývají též označovány jako včasná intervence. Hlavním úkolem pedagoga je identifikace žáka, který má s danou problematikou problém na základě indicií popsaných výše. Pedagog musí velmi citlivě postupovat a s žákem na toto téma navázat kontakt. K danému žákovi musí přistupovat citlivě, nestigmatizovat ho. Základem je otevřená komunikace a schopnost navázat důvěrný vztah s nabídkou adekvátní pomoci s odkazy na dané odborné služby. Může pomoci přímo zprostředkovat kontakt na dané zařízení. Neodmyslitelnou součástí řešení je spolupráce s vedením školy a především rodiči/zákonnými zástupci žáka. Programy indikované prevence by měli provádět proškolení a zkušení preventivní pracovníci (Charvát, Jurystová & Miovský, 2012).</p> <p>Poradci, kteří pracují s hazardními hráči, zjistili, že otázky na zjištění hloubky problému mohou být překvapivě jednoduché a přímočaré - jako například:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Patří sázení či hraní k tvým zálibám? 2) Je to zábava, nebo někdy otrava? 3) Můžeš mi o tom něco povědět? <p>(Jackson, Goode, Smith, Anderson, & Thomas, 2006)</p> <p>Následující dvě otázky mohou být též užitečné jako rychlý screening problémů s hazardní hrou:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Už jsi měl někdy pocit, že je třeba vsadit více peněz? 2) Už jste někdy lhal svým blízkým o tom, kolik jsi prohrál? <p>Kladná odpověď na jednu nebo obě otázky může naznačovat zásadní problém (Johnson et al., 1997).</p> <p>Existuje celá řada diagnostických nástrojů, které mohou pomoci odhalit problém s hazardní hrou nebo rizikovými osobnostními rysy, které ke hře mohou vést. Např. Dotazník na patologické hráčství „The South Oaks Gambling Screen“ (SOGS), nebo dvacet otázek dotazníku Anonymních gamblerů. Tyto nástroje mohou využívat jak lékaři a psychologové, tak i pedagogové.</p>
<p>Doporučené postupy z hlediska pedagoga - školy (efektivní postupy by měly být evaluovány, založeny na vědecky ověřených datech....) vs. nevhodné postupy</p>	<p>Vhodný přístup</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identifikovat problém, citlivě na něho reagovat. Nebagatelizovat ho. - Zmapovat situaci ve třídě - prevalence, názory, informace o problematice. - Tvorba nástěnky nebo předání informací o rizicích, hráčských bludech, kontaktech na odbornou pomoc. - Zpracovat tematiku hráčství do tzv. minimálního preventivního programu školy. - Adekvátnost programu a intervencí ve vztahu k věku, potřebám a mentálním schopnostem dítěte. - Kontinuální proces programu, programy by na sebe měly navazovat. - Zaměření na změnu postojů a chování. - Živé interaktivní učení, podpora zájmu a zvědavosti vhodnými zábavnými metodami. - Využívání směrodatných vzorů, pokud možno z blízkého okolí. - Otevřená hodnotově orientovaná diskuse.

	<ul style="list-style-type: none"> - Realizaci programů navrhují a řídí kvalifikovaní interdisciplinárně orientovaní odborníci. - Zaměření se na témata, jako je způsob trávení volného času žáků a hospodaření s financemi. <p>Nevhodný přístup</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bagatelizace problematiky (např. tolerovat karetní hru o peníze). - Odstrašování, triviální „Prostě řekni ne.“ - Jednorázové neinteraktivní akce, multimediální akce, divadelní a jiná kulturní představení bez návaznosti. - Zaměření pouze na poznatky. - Přednášková forma. - Jednorázové aktivity. - Neosobnost, formalismus, využívání atrakcí (např. ex-gamblerů). - Potlačování diskuze, nebo naopak „bezbřehost“ diskuse. - Amatérismus realizátorů, například výběr „spasitelů“ neškolených v primární prevenci. <p>V mnoha ohledech je úspěšný preventivní přístup k hazardnímu hraní podobný přístupu k návykovým látkám.</p>
<p>Možnosti a limity pedagoga – školy</p>	<p>Kromě výše zmíněných preventivních aktivit je dobré věnovat pozornost i následujícím možnostem a okolnostem.</p> <p>Hazardní hra v prostorách školy a v jejím okolí by se neměla tolerovat. U drobných neorganizovaných hazardních her (karty o peníze ve škole atp.) se přes zdánlivou nevinnost jedná o prvotní formy hazardu a je potřeba jim ze strany školy věnovat pozornost, byť nejde o vysoce rizikové aktivity. Školní řád by to měl zakazovat a pracovníci by dodržování tohoto zákazu měli hlídat. Škola by se též měla vhodným způsobem jasně veřejně vymezovat proti této formě rizikového chování.</p> <p>Legální organizovaný hazard lze též podrobit dohledu a kontrole. V posledních letech panuje kolem legálního hazardu velká celospolečenská debata. Na úrovni státu i obcí jsou zaváděny různé formy regulace (plošný zákaz, omezení časová a prostorová, kontroly dodržování zákonů, zvýšení daní atp.). Škola tak může například hlídat zákaz výskytu heren či reklamy na hazard ve svém okolí, spolupracovat s policií při kontrole dodržování minimálního věku návštěvníků heren a sázkových kanceláří atp. Nelegální organizovaná hazardní činnost už překračuje možnosti a kompetence školy a proti této formě hazardu by měla vždy zasahovat policie.</p> <p>Škola může zamezit zejména on-line hazardním aktivitám tím, že se naučí účinně blokovat hazardní servery na své internetové síti (počítačové učebny, wifi). Zabezpečený internet na škole a jasná pravidla pro používání informačních technologií (například chytrých mobilních telefonů či tabletů atp.) žáky i zaměstnanci jsou základem pro předcházení problémů.</p> <p>Pedagog může dále do preventivních aktivit zapojit i rodiče, například tím, že je informuje o dodržování následujících zásad, které mohou účinně předcházet problémům s hráčstvím u jejich dětí:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sami hazardně nehrajte a svými penězi na hraní nepřispívejte - rodiče mají nejdůležitější vliv na utváření postojů dětí (např. otázka hodnoty peněz, seznamovat dítě adekvátním způsobem s hospodařením s penězi v rodině). • Posilujte zdravé sebevědomí dítěte.

	<ul style="list-style-type: none"> • Získejte si plnou nebo alespoň částečnou důvěru dítěte, naučte se naslouchat svým dětem, věnovat jim svůj čas, posilujte jejich vazbu na rodinu. • Předcházejte nudě, podporujte kvalitní zájmy a záliby. • Opatřete si dostatek informací a o problému s dítětem zasvěceně hovořte - otevřeně deklarujte svůj postoj k této problematice. • Stanovte a důsledně prosazujte zdravá pravidla, za porušení pravidel by měly následovat adekvátní a předem domluvené sankce (např. při hraní krácení kapesného). • Vneste do finančního hospodaření dítěte pořádek, nedávejte mu větší finanční částky. • Pokud máte pocit, že problém narůstá, nebojte se spolupráce s odborníky. (zdroj: www.poradenskecentrum.cz) <p>V neposlední řadě je potřeba zmínit, že ohrožení hazardní hrou jsou i pedagogové. Jedná se o náročnou profesi. Informační a preventivní strategie by měly tedy směřovat i k zaměstnancům školy. Vhodné mohou být například aktivity zaměřené na prevenci syndromu vyhoření.</p>
<p>Kdy, koho a v jakém případě vyrozumět (rodiče, PPP, OSPOD, Policii ČR atd.).</p>	<p>V případě podezření, že se nezletilý žák věnuje hazardnímu hraní, by měl učitel (či lépe třídní učitel) v první řadě informovat rodiče žáka při osobním setkání. Podporu v této situaci mohou poskytnout pracovníci školního poradenského pracoviště (školní metodik prevence, výchovný poradce či školní psycholog).</p> <p>Pokud rodiče odmítají spolupracovat s pracovníkem školy, je škola oprávněna vyrozumět obecní úřad, tedy sociálního pracovníka z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD). V případě vážného či odůvodněného podezření zákon dokonce určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost OSPOD.</p> <p>V případě nutnosti návazné intervence pro žáka či třídní kolektiv je možné se obrátit na oblastního metodika prevence z pedagogicko-psychologické poradny, který může poskytnout metodickou pomoc či školu případně osobně navštívit.</p> <p>Pokud má učitel důvodné podezření, že byl v souvislosti s hazardním hraním spáchán trestný čin (krádež, podvod, ublížení na zdraví atp.), měl by o této situaci informovat ředitele školy a v koordinaci s pracovníky školního poradenského pracoviště zvolit vhodný postup vyšetření události. O tomto postupu by měl být vyhotoven písemný zápis. Škola má ze zákona povinnost se v případě spáchání trestného činu (či podezření na spáchání) obrátit na orgány činné v trestním řízení, tj. Policii ČR.</p> <p>V případě, že se jedná o žáka (studenta) staršího 18 let, tedy plnoletého, i zde mají rodiče, kteří k němu mají vyživovací povinnost a se kterými žák (student) žije ve společné domácnosti, právo znát jeho prospěch a vše týkající se jeho studia. Škola by i v tomto případě mohla rodiče o problému informovat. Pro zajištění větší právní jistoty a jasné dohody se žáky se dá záležitost plnoletosti vyřešit i tím, že dá škola všem těmto žákům předem podepsat prohlášení, že souhlasí, aby škola podávala jejich rodičům veškeré informace. V případě zjištění problému u zletilých je také namístě apelovat na řešení problému jimi samotnými a odkazovat je na specializované</p>

	adiktologické služby a poradny.
<p>Doporučené odkazy (internetové, literatura apod.)</p>	<p>Stránky Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti (NMS) při Úřadu vlády České republiky, kde nalezneme klíčové národní dokumenty, nejnovější populační statistiky http://www.drogy-info.cz/hazardni-hrani-2015/ a mapu pomoci s kontakty na léčebná a preventivní zařízení http://www.drogy-info.cz/mapa-pomoci/</p> <p>Stránky Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy obsahující metodická doporučení a metodické pokyny v oblasti primární prevence rizikového chování schválená vedením MŠMT: http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny</p> <p>Doporučené knihy v češtině: Nešpor, K. (2011). Jak překonat hazard. Praha: Portál. Nešpor, K. (2003). Návykové chování a závislost. Praha: Portál. 3.dopl a opravené vydání. Nešpor, K. (2006). Už jsem prohrál dost. Praha, Sportpropag. Prunner, P. (2008). Psychologie gamblerství aneb Sázka na štěstí. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ...</p> <p>Výzkumné instituce věnující se výzkumu hazardního hraní a jeho prevenci (ilustrativní výběr): http://psych.upol.cz/ http://www.adiktologie.cz/cz/ http://www.nudz.cz https://www.ntu.ac.uk/staff-profiles/social-sciences/mark-griffiths ...</p> <p>Internetové poradny, svépomocné weby a on-line publikace pro hazardní hráče a jejich rodiny (neúplný ilustrativní výběr): www.gambling.podaneruce.cz http://www.drnespor.eu/ http://stopzavislosti.cz/ http://poradna.adiktologie.cz/ http://www.poradenskecentrum.cz/ http://www.magdalena-ops.eu/index.php/o-nas-menu/ke-stazeni/publikace.html http://www.sananim.cz/gambling-ambulance/co-nabizime.html http://pnz.prevent99.cz/sluzby ...</p> <p>Použitá literatura a zdroje: American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5®). American Psychiatric Pub. Blaszczynski, A. & Nower, L. (2002). A pathways model of problem and pathological gambling. <i>Addiction</i>, 97(5), 487-499. Custer, R. L. (1984). Profile of the pathological gambler. <i>Journal of Clinical Psychiatry</i>. 45(12), 35-38.</p>

	<p>Evropská komise (2011). Zelená kniha O on-line hazardních hrách na vnitřním trhu. Evropská komise.</p> <p>Charvát, M., Jurystová, L. & Miovský, M. (2012). Čtyřúrovňový model kvalifikačních stupňů pro pracovníky v primární prevenci rizikového chování ve školství. Klinika adiktologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze ve vydavatelství Togga.</p> <p>Jackson, A., Goode, L., Smith, S., Anderson, C., & Thomas, S. (2006). Problem gambling: A guide for Victorian schools.</p> <p>Johnson, E. E., Hamer, R., Nora, R. M., Tan, B., Eisenstein, N., & Engelhart, C. (1997). The Lie/Bet Questionnaire for screening pathological gamblers. Psychological Reports, 80(1), 83-88.</p> <p>Mravčík, V., Rous, Z., Tion Leštinová, Z., Drbohlavová, B., Chomynová, P., Grohmannová, K., Janíková, B., Vlach, T. (2016). Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2015. Mravčík, V. (Ed.). Praha: Úřad vlády České republiky.</p> <p>Vacek, J. & Vondráčková, P. (2014). Behaviorální závislosti: Klasifikace, fenomenologie, prevalence a terapie. Česká a Slovenská Psychiatrie, 110(6).</p> <p>Williams, R. J., Wood, R. T. & Currie, S.R.(2010). Stacked Deck: An Effective, School-Based Program for the Prevention of Problem Gambling. The Journal of Primary Prevention. 31(3), 109-125.</p> <p>World Health Organization. (2008). Mezinárodní klasifikace nemocí. Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů – Desátá revize. [Aktualizovaná verze 2014].</p>
--	---

Příloha č. 22 Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáka s PAS

Jméno a příjmení žáka:

Datum narození:

Místo trvalého pobytu:

Kontaktní údaje na zákonného zástupce/telefon
(v případě zletilého žáka na kontaktní osobu)

Název a adresa školy/školského zařízení, ročník:

Ošetřující lékař/odborný lékař:

(na základě souhlasu zákonného zástupce uváděno pro případ konzultace při vzniku problémové situace např. psychiatr, neurolog, atp.)

Pedagogický pracovník školského poradenského zařízení spolupracující na vytváření „Krizového plánu“:

Třídní učitel:

Druhý pedagog ve třídě:

Asistent pedagoga:

Ostatní vyučující žáka:

Vychovatel/vychovatelka:

Osoby zajišťující specializované činnosti ve škole/školském zařízení (např. fyzioterapeut,

speciální pedagog, psycholog, výchovný poradce, atd.):

Aktuální zdravotní stav žáka:

Aktuální stav žáka (obsahuje popis speciálních vzdělávacích potřeb dle doporučení školského poradenského zařízení):

Popis obtíží žáka (spouštěcí mechanismy vzniku problémových situací u konkrétního žáka v konkrétních situacích, na konkrétních místech, v přítomnosti konkrétních osob, v jejich přístupu apod., např. fyziologická potřeba, příjem potravy, tekutin, únava a „přetažení“, přecitlivělost na různé podněty jako zvuky, světlo, barvy, pachy, doteky, nepohodlí, změny aktuálního zdravotního stavu, či jiných faktorů, které ovlivňují jeho aktuální naladění):

Doporučený postup prevence vzniku problémových situací (postup zpracován na základě osobnostní charakteristiky žáka viz „Popis obtíží žáka“ a dle doporučení školského poradenského zařízení, součástí plánu je „záznamový arch“ sloužící jako podklad pro vyhodnocování vhodně nastavených opatření pro prevenci vzniku nevhodného chování žáka, problémového chování či problémové situace):

Doporučený postup v případě, kdy problémová situace nastala (obsahuje popis konkrétních kroků při vzniku nevhodného chování, problémového chování či problémové situace, vymezení kompetencí a odpovědnosti jednotlivých zaměstnanců, včetně přesného stanovení podmínek kdy a za jakých okolností škola žádá o pomoc jiné odborníky, např. linku 155):

Podpisy informovaných osob (všech, kteří jsou s žákem v interakci v době jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení):

Podpis žáka:

Podpis zákonného zástupce/kontaktní osoby v případě zletilého žáka:

Místo, datum:

Zpracoval/a:

Podpis ředitele školy:

Metodik prevence: Mgr. Hana Mikulková

Aktualizace MPP

V Laškově 26. dubna 2017